

VIHREÄN SIIRTYMÄN TUOTEKEHITYS

Logistiikka

- Ulkomaankauppa sekä tuonti- ja vientikuljetukset

Ulkomaankauppa sekä tuonti- ja vientikuljetukset

Perustietoa ulkomaankaupasta

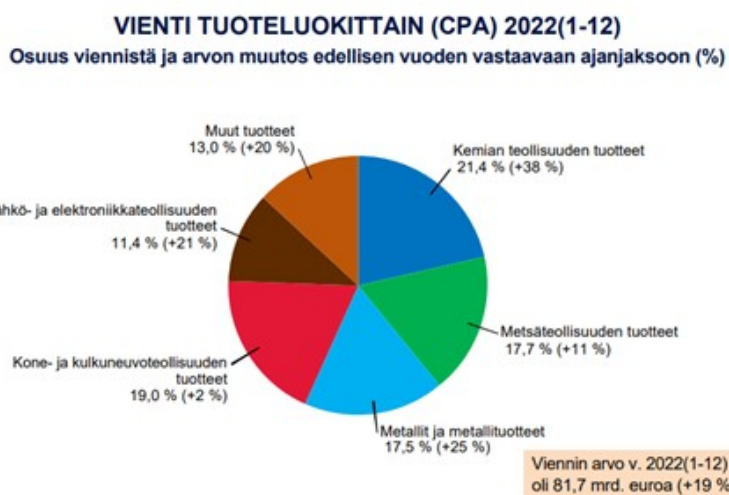
Ulkomaankaupankäynti luo tarpeen tavarakuljetuksille Suomen rajan yli. Noin kolmasosa ulkomaankaupasta on palveluja, ja yritysten kansainvälistyessä yhä suurempi osa ulkomaankaupasta on yritysten sisäistä kauppaa. Ulkomaankaupan mittasuhteet kuljetusten ja siten kuljetuksista aiheutuvien päästöjen osalta ovat valtavat. Siksi tämä luku on tärkeä ja avaa näkymiä vihreän siirtymän logistiikan edistämiseen.

Ulkomaankaupalla tarkoitetaan eri maiden välillä käytävää tavaroiden ja palveluiden kauppaa. Ulkomaankaupankäynti luo tarpeen tavarakuljetuksille Suomen rajan yli. Noin kolmasosa ulkomaankaupasta on palveluja ja yritysten kansainvälistyessä yhä suurempi osa ulkomaankaupasta on yritysten sisäistä kauppaa. Ulkomaankauppa on aina ollut erittäin merkityksellistä Suomelle. Tämä on korostunut sekä talouden ylä- että alamäissä. (Ek)

Koronaepidemian ja sen torjumiseksi käyttöön otettujen rajoitusten myötä viennin arvo supistui lähes 11 % vuonna 2020 edellisestä vuodesta, jonka jälkeen viennin arvo kääntyi 16 % kasvuun vuonna 2021 ja vuonna 2022 viennin arvo kasvoi edelleen lähes 23 %. Inflaatiolla ja vientihintojen nousulla oli tässä suuri vaikutus, sillä viennin määrä kasvoi vuonna 2022 vain 3,5 % edellisvuodesta. Tavaroiden ja palveluiden viennin arvo oli 121 miljardia euroa ja viennin suhde bruttokansantuotteeseen kohosi 45 prosenttiin.

Tuonnin arvo supistui 11 % vuonna 2020, josta vuonna 2021 tuonnin arvo elpyi 16 % ja kasvoi energiahintojen nousun myötä peräti 29 % vuonna 2022. Hintojen muutoksen huomioiva tuonnin volyymikin kasvoi 8,3 %, eli selvästi viennin volyymiä enemmän. Tuonnin suhde bruttokansantuotteeseen nousi 47,6 prosenttiin vuonna 2022. (Lähteenä EK:n sivusto ulkomaankaupasta.)

Kuva. Vienti tuoteluokittain (lähteenä Tullin tilastot)

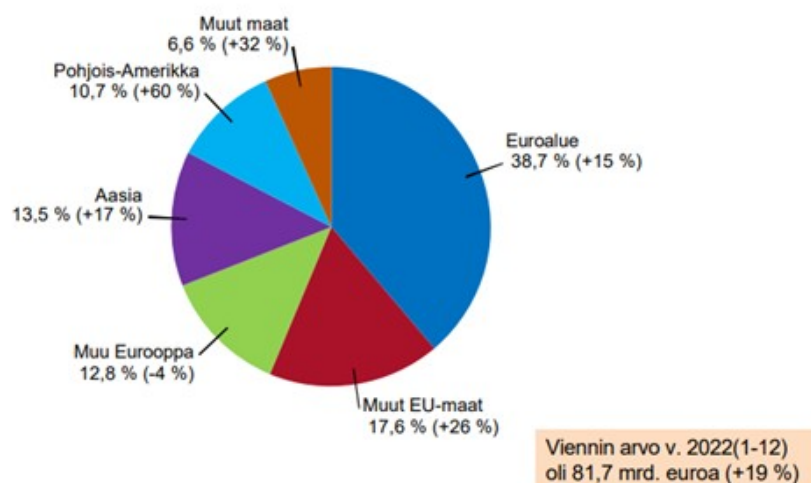
Koko tavaraviennin arvo 2022 oli Tullin ulkomaankauppatilaston mukaan 81,7 miljardia. Tavaraviennin rakenne on muuttunut samaan tapaan kuin teollisuustuotannon rakenne. Vielä 60-luvulla valtaosa viennistä oli metsäteollisuuden tuotteita. Metsäteollisuuden vientiosuus oli vuonna 2022 noin 18 %, sillä paperiteollisuuden osuus oli 12,9 % ja puuteollisuuden osuus oli 4,8 %. Sähkö- ja elektroniikan vienti on selvästi huippuvuosia vähäisempää, mutta alan osuus tavaraviennistä on yhä 11,4 %. Kemianteollisuuden tuotteet kattoivat 21,4 % viennistä.

Iso osa tavaraviennistä on erilaisia metalliteollisuuden tuotteita, mm. koneita, laitteita, metalleja, metallituotteita ja kulkuneuvoja. Investointitavaroiden osuus viennistä oli lähes 24 % vuonna 2022. Raaka-aineita ja tuotantohyödykkeitä oli noin puolet viennistä. Kulutustavaroiden (ml. elintarvikkeet ja kulkuneuvot) osuus oli runsas 14 % ja energiatuotteiden noin 10 %.

EU-maiden osuus Suomen tavaraviennistä oli vuonna 2022 noin 56 % ja euroalueen osuus 39 %. Saksa oli tärkein tavaravientimaamme 11,7 % osuudellaan ja Ruotsi oli toisena 10,7 prosentin osuudella.

VIENTI MAARYHMITTÄIN 2022(1-12)

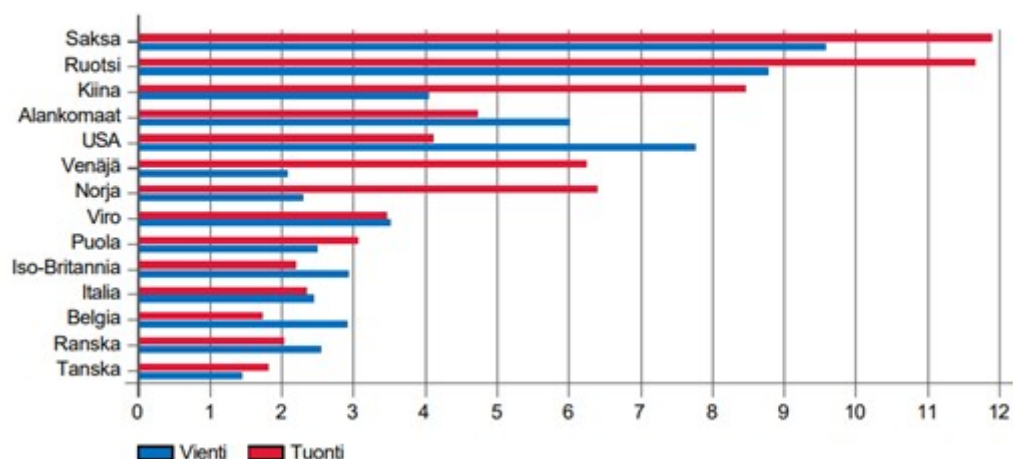
Osuus viennistä ja arvon muutos edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon (%)

Kuva. Viennin suhteellinen osuus eri maaryhmiin tai maanosiin

ULKOMAANKAUPPA MAITTAIN 2022(1-12)

Kokonaiskauppavaihdon mukaan suuruusjärjestyksessä (Mrd. €)

Kuva. Ulkomaankauppa maittain (Tullin tilastojen mukaan)

Tavaratuonnin arvo oli Tullin mukaan 92,4 miljardia euroa vuonna 2022, eli 26,6 % vuoden takaista enemmän. Tuontimaiden kärjessä oli tavaroiden arvolla mitattuna edellisvuosien tavoin Saksa (osuus 12,9 %). Ruotsi oli niukasti toisena 12,6 %:n osuudella.

Vuonna 2022 noin 20 % tavaratuonnin arvosta oli energiatuotteita, raaka-aineiden ja tuotantohyödykkeiden osuus oli noin 31 % ja runsas neljäsosa oli kulutustavaroita (ml. elintarvikkeet ja kuljetusvälineet). Investointitavaroita on viidennes tuonnista.

Teknoliateollisuuden tuotteiden osuus tuonnista oli runsas 40 % ja kemianteollisuuden tuotteiden osuus oli noin 19 %. Lisäksi raakaöljyn osuus oli 7,6 %.

Kuva: Suomen tavaratuonnin prosentuaalinen jakauma maittain tai maanosittain vuonna 2022 (EK).

Lisää tuonnin ja viennin tilastoja löydät halutessasi Tullin sivuilta otsikon Kuvioita Suomen ulkomaankaupasta alta ja tästä: <https://tulli.fi/tilastot/avainluvut-ja-kuviot>

Lähteet

Elinkeinoelämän keskusliitto EK. Verkkosivu. Viitattu 25.1.2024. <https://ek.fi/tutkittua-tietoa/tietoa-suomen-taloudesta/ulkomaankauppa/>

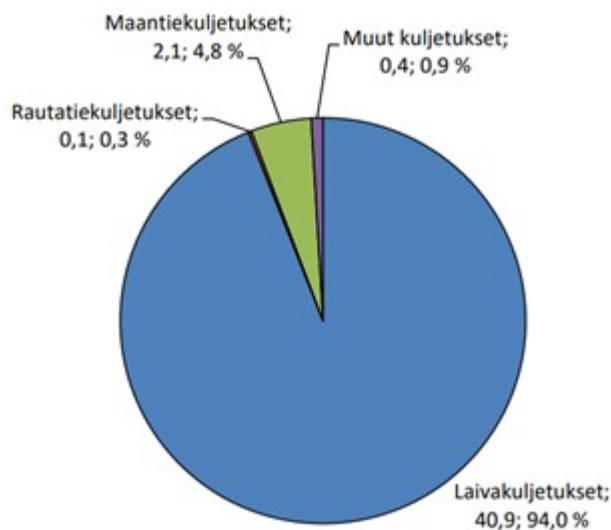
Tulli. Verkkosivu. Viitattu 25.1.2024. <https://tulli.fi/documents/2912305/3439475/Kuvioita%20Suomen%20ulkomaankaupasta%202022/49cf7a96-5aeb-f511-4592-262e95c6bea4/Kuvioita%20Suomen%20ulkomaankaupasta%202022.pdf?version=1.26&t=1677567608258>

Suomen ulkomaankuljetukset

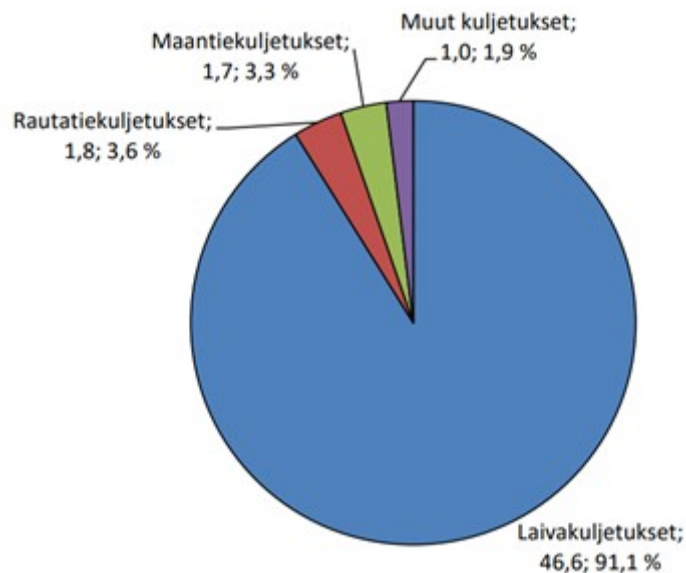
Ulkomaan kuljetusten määrät ovat viimeisen vuosikymmenen aikana vaihdelleet 106–124 miljoonan tonnin ja kuljetussuorite 174–246 miljardin tonnikilometrin välillä.

Ulkomaankuljetuksissa ovat vaikuttaneet yleinen taloustilanne, finanssikriisin aiheuttama lasku ja muun muassa paljon kuljetuksia synnyttävän metsäteollisuuden kehitys.

Ulkomaan kuljetuksissa vesikuljetusten osuus (noin 90 %) kuljetetuista tonneista on selvästi muita kuljetusmuotoja suurempi johtuen muun muassa maantieteellisistä ja kuljetustaloudellisista syistä. Kuljetussuoritteessa (tonnikilometrit) vesikuljetusten osuus ulkomaankuljetuksissa on vielä merkittävämpi ja lähentelee sataa prosenttia. Kuljetuksista yli puolet koostuu erilaisesta kiinteästä tai nestemäisestä irtolastista, kuten malmista, öljystä ja kemikaaleista. Raideliikenteen ulkomaankuljetukset ovat muodostuneet käytännössä kokonaan Venäjältä/Venäjälle suuntautuvista kuljetuksista, jonkin verran myös Venäjän läpi menevistä kuljetuksista. (Lähde: Traficom-sivusto.)

Kuva. Vientikuljetukset kuljetusmuodon mukaan (milj. tonnia; prosenttiosuus)

Kuva. Tuontikuljetukset kuljetusmuodon mukaan (milj. tonnia; prosenttiosuus)

Myös maantiekuljetuksilla on merkittävä rooli ulkomaankuljetuksissa, mutta laivoilla kuljetetut kuorma-autot ja perävaunut tilastoidaan merikuljetuksiksi. Lentoliikenteessä kuljetetaan myös rahtia, mutta kuljetettujen tonnien määrä on huomattavasti muita kuljetusmuotoja pienempi, karkeasti muutaman promillen luokkaa. Lentoliikenteellä on silti keskeinen rooli Suomen saavutettavuuden turvaamisessa. Tullin tilastojen mukaan Suomen kansainvälisessä lentorahdissa tavararvo on lähes 100-kertainen keskimääräiseen tuonti- tai vientitavaraan verrattuna. (Lähde: Traficom)

Lähteet

Traficom. Verkkosivu. Viitattu 25.1.2024. <https://tieto.traficom.fi/fi/tilastot/suomen-ulkomaankuljetukset-ja-kansainvalinen-saavutettavuus>

Tulli. Verkkosivu. Viitattu 25.1.2024.
<https://tulli.fi/documents/2912305/3494771/Ulkomaankaupan+kuljetukset+2022.pdf/405f9ca9-3007-ccc2-8ac9-5d35a2b86d95/Ulkomaankaupan+kuljetukset+2022.pdf?t=1681467716840>